

УДК 373.5.016:331

Гордійчук Ю. П. – ТОПІ-41

Рівненський державний гуманітарний університет

ФОРМУВАННЯ ГРАФІЧНИХ УМІНЬ В УЧНІВ З ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНИХ МЕТОДІВ У ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Науковий керівник: к.п.н., доцент Літковець О.Д.

Gordiychuk Y. P. – TOPI-41

Rivne State Humanitarian University

FORMATION OF GRAPHIC SKILLS IN STUDENTS WITH VISUAL METHODS USE DURING LABOUR STUDIES

Supervisor: Candidate of Sciences Associate Litkovets O.D.

Ключові слова: наочні методи, графічні вміння.

Keywords: visual aids, graphic skills.

В процесі навчання учні отримують знання у великому об'ємі. Основним засобом повідомлення знань є мова – живе слово вчителя. Завдання навчальної діяльності успішно вирішуються тоді, коли використання мови посиляється на безпосереднє сприйняття наочності. Зв'язки цих двох методів не подільні, тому що саме їх цілісність являє собою найефективніший варіант сприймання і переробки інформації.

Вивченням та застосуванням методів наочності ще з давніх часів займалися Я. Коменський, І. Песталоцці, Ф. Дістервег, К. Ушинський, Л. Занков, В. Шаталов, А. Леонтьєв, Н. Ананьєва, С. Логачевська, М. Богданович та інші. Досліджуючи проблему використання методів наочності в структурі формування графічних умінь в учнів, ми спиралися на ряд робіт: В. Буринського, А. Верхоли, А. Гедзика, І. Голіяда, О. Джеджули, М. Козяра, В. Науменка, О. Літковець, Г. Райковської, В. Сидоренка, Ю. Фещука, В. Чепка, М. Щетини, М. Юсупової й інших дослідників.

Вирішення проблеми формування графічних умінь в учнів на уроках трудового навчання можливе тоді, коли вже з перших кроків навчання, вводиться більш високий рівень узагальнення навчального матеріалу, перетворення графічних зображень на основі оперування просторовими образами в процесі конструювання швейних виробів. Доступне розуміння змісту схематичних і символічних умовностей на графічних зображеннях та їх практичне виконання на площині є запорукою використання вчителем наочних методів [3].

До наочних методів навчання у дидактиці відносять наступні: ілюстрація (ілюстрування), демонстрація (демонстрування), спостереження [1].

Як відомо, наочність в навчанні – один з перших і основних принципів, вироблених педагогікою в ході її історичного розвитку. Важливим з органів чуття, за допомогою якого людина сприймає навколишню дійсність, є зір. Вченими встановлено, що через органи зору в мозок поступає від 80 до 90% інформації з оточуючого світу, 80% всіх робочих операцій здійснюється під зоровим контролем [2]. Все це зумовлює необхідність вмілого включення в процес сприйняття засобів навчання, пов'язаних з органами зору, тобто засобів наочності. Вважається, що функції засобів наочності можуть бути різними: в одних випадках вони є ілюстрацією до пояснення нового навчального матеріалу, в других – засобом для створення в учнів уявлення про

навальний предмет, явище, технологічні дії, а в третій – наочні засоби навчання є самостійним джерелом навчальної інформації [2].

У трудовому навчанні застосовуються різноманітні наочні методи та засоби, які можна поділити на три основні групи: 1) демонстрація об'єктів і процесів, що вивчаються, у натуральному та природному вигляді (макети, моделі, показ прийомів роботи, проведення дослідів); 2) демонстрація зображень – креслень, монтажних, кінематичних схем, технологічної документації; 3) демонстрація технологічних процесів та явищ за допомогою інформаційних технічних засобів навчання, передусім комп'ютерів і відеозаписів.

Моделювання швейних виробів для учнів представляє значні труднощі, тому що цей процес досить складний, а в школярів, недостатньо розвинена просторова уява, немає потрібних навичок побудови креслення, відсутнє почуття пропорції, міри, силуету. Практика застосування демонстраційних таблиць з моделювання вказує на те, що статичне зображення не дозволяє учням освоїти процес моделювання, що є процесом високого ступеня складності. У зв'язку із цим різко зростає необхідність і важливість динаміки в процесі навчання моделюванню. Поява наочності на магнітній основі для демонстрації прийомів моделювання є значним кроком уперед у порівнянні зі статичним зображенням на таблицях. З їхньою допомогою вчитель може демонструвати основні прийоми моделювання в динаміці на магнітній дошці всьому класу.

Розглянувши методику використання наочних методів на уроках трудового навчання в процесі конструювання та моделювання швейних виробів у 8-9 класах, можемо стверджувати, що умовою ефективності даного методу, як форми навчальної роботи можна вважати взаємозв'язані й взаємодоповнюючі демократичний та альтруїстичний стилі спілкування, які передбачають потребу в мотивації кожного школяра до пізнання та практичної діяльності, здатності до розуміння їхнього внутрішнього світу, розумне співвідношення вимогливості і доброзичливості, уміння встановлювати психологічний контакт на уроках тощо. Порівняння даних констатувального етапу з даними, отриманими на контрольному етапі показує, що кількість дітей з низьким рівнем сформованості графічних умінь зменшилася до 0, на 15% збільшилася кількість учнів, що мали середній рівень сформованості графічних умінь. За рахунок зменшення кількості низького рівня сформованості графічних умінь на 10% збільшилася кількість учнів, що показали високий рівень сформованості графічних умінь. У цілому, це доводить, що методика використання наочних методів на етапі формування етапу експерименту виявилася ефективною для підвищення рівня сформованості графічних умінь в учнів 8-9 класів на уроках трудового навчання в процесі конструювання та моделювання швейних виробів.

Отже, для полегшення формування в учнів графічних умінь, пропонуємо використання вчителем в процесі трудового навчання наочності з дотриманням наступних умов: застосовувана наочність повинна відповідати віку учнів; наочність повинна використовуватися в міру, поступово й тільки у відповідний момент уроку; спостереження повинне бути організоване таким чином, щоб усі учні могли добре бачити демонстрований предмет; необхідно чітко виділяти головне, істотне при показі ілюстрацій; детально продумувати пояснення, що даються в ході демонстрації явищ; ступінь наочності повинна бути точно погоджена зі змістом навчального матеріалу.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Г. Бусел]. — К. : Ірпін'я : ВТФ «Перун», 2004. — 1440 с.
2. Жиделев М. А. Методы обучения трудовым действиям. — М.: Высшая школа, 1972. — 208 с.
3. Литковец Е. Д. Использование графической наглядности в формировании графических умений в учащихся начальных классов на уроках трудового обучения / Е. Д. Литковец // Сборник научных трудов SWorld. Выпуск 3. Том 21. — Иваново: МАРКОВА АД, 2013. — ЦИТ: 313-1140. — С. 17-21.